

- у воєнний час: підрив морально-психологічного стану військ противника; внесення розбрату між армією, народом і владою; підтримка опозиції та підбурювання до непокори владі.

Війна стрімко змінює своє обличчя. Методи бойових дій, теорія і стратегія, закони і правила, вимоги до бійців, наявність кримінальних воєнізованих угруповань, рівень видатків на проведення військової кампанії – всі ці взаємопов'язані аспекти війни швидко трансформуються під впливом глобальних і локальних тенденцій

Найважливішим завданням агресора виступає руйнування довіри між суспільством і урядом (владою). Першочерговою мішенню військових засобів «гібридної» війни стає система управління держави-жертви. Причому йдеться не тільки про військове управління, і навіть не тільки державне, але й про управління у широкому сенсі, насамперед політична сфера суспільства, а також громадянське суспільство. Саме цим пояснюється ключова роль інформаційних засобів у її веденні, а також майже повна підпорядкованість військових завдань політичним і медійним цілям.

Починаючи з 2007 року російська сторона проводила активну діяльність із закріплення в українському інформаційному просторі за допомогою традиційних та електронних ЗМІ, а також соціальних мереж тем і меседжів, що мали підготувати цільові аудиторії до подальшої збройної агресії.

ОСОБЛИВОСТІ САМОКОНТРОЛЮ ТА ГОТОВНОСТІ ДО РИЗИКУ У ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦІВ, ЯКІ МАЮТЬ БОЙОВИЙ ДОСВІД

Ю.Є. Носик

Харківський національний університет Повітряних Сил імені Івана Кожедуба

Воля бере участь в регуляції практично всіх основних психічних функцій. Головну психологічну функцію волі складає посилення мотивації і вдосконалення на цій основі регуляції дій. Вольова регуляція поведінки характеризується станом оптимальної мобілізованості особистості, потрібного режиму активності, концентрацією цієї активності в необхідному напрямку. Психологами було виділено таке поняття як самоконтроль, який визначається як усвідомлення і оцінка суб'єктом власних дій, психічних процесів і станів. У сучасному світі існує безліч професій, в яких вимагається вміння шляхом саморегуляції зняти емоційну напругу, стримати почуття страху і невпевненості, сконцентрувати увагу і мобілізувати власні сили, а часом і сили підлеглих для виконання поставленої мети. До ряду таких професій відноситься професія військовослужбовця, чие життя пов'язане з частим перебуванням в небезпечних, а іноді і погрожуючих життю, ситуаціях, веденні бойових дій. Бойові дії віддзеркалюються у психіці військовослужбовця на все життя і мають наслідки не тільки на фізичному рівні, але й на психологічному.

Тому, вивчення особливостей самоконтролю і готовності до ризику у військовослужбовців є актуальною проблемою в психології. Ці особистісні характеристики впливають на поведінку під час бойових дій, тому важливо їх врахування при виховній роботі військовослужбовців для досягнення більш високих результатів в екстремальних ситуаціях.

Щоб дослідити та проаналізувати як саме такі конструкти як «воля», «самоконтроль» та «готовність до ризику» змінюються у людини, у яка в ході бойових дій отримала травму, а яка ні. Для дослідження були обрані дві групи вибірки військовослужбовців ЗСУ ті, які мають бойові травми (мінно-підривні), і ті, хто їх не мають. Використано наступні методи та методики: бесіда, опитувальник «Вольовий самоконтроль» А. Зверкова, Є. Ейдмана, методика діагностики рівня готовності до ризику А. Шуберта, адаптована методика діагностика потреби у пошуках відчуттів М. Цукермана та методики математичної статистики, а саме метод Ч. Спірмена та статистичні методи. Після отриманих результатів, їх інтерпретації та проведення порівняльного аналізу, ми зробили висновок, що у військовослужбовців, що були травмовані в ході бойових дій значно нижчий рівень готовності до ризику, тобто цій групі властиво достовірно оцінювати ситуацію загрози життю, величину можливих втрат як наслідок отриманої травми. У військовослужбовців, що не були травмовані в ході бойових дій, виявлено взаємозв'язок між самоконтролем та готовністю до ризику як прояв мобілізованості особистості на необхідному рівні режиму активності, який руйнується після отримання травми за участі у бойових діях.

ОЦІНЮВАННЯ ЛІДЕРСЬКИХ ЯКОСТЕЙ ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦІВ

К.А. Шляхова

Харківський національний університет Повітряних Сил імені Івана Кожедуба

Лідерські якості – індивідуально-особистісні і соціально-психологічні особливості особистості, що впливають на групу і призводять до досягнення мети. Серед лідерських якостей науковці визначають: терплячість, ініціативність, самокритичність, вимогливість до себе та інших, надійність, витривалість, сприйнятливність до нового, стресотійкість, оптимістичність, рішучість, наполегливість, вміння долати перешкоди та розумно ризикувати тощо. Лідерські якості класифікуються: за змістом діяльності; за характером діяльності; за спрямованістю; за психологічною структурою тощо .

Слід розрізняти діагностування та оцінювання лідерських якостей. В контексті даної роботи діагностування – це вимірювання індивідуально-психологічних якостей особистості з метою формулювання висновку про актуальний стан психологічних особливостей особистості і прогнозу його подальшого розвитку. Основним інструментом діагностування є психологічні тести. Так, серед психологічних тестів слід зазначити методика оцінки